

Brug af registrerede socialøkonomiske virksomheder i beskæftigelsesindsatsen

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Dokumentet sammenfatter de væsentligste konklusioner i rapporten om brugen af socialøkonomiske virksomheder i beskæftigelsesindsatsen, udarbejdet af Deloitte for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Den samlede rapport kan findes her: <https://star.dk/om-styrelsen/publikationer/2018/10/pjece-brug-af-registrerede-socialoekonomiske-virksomheder/>

Undersøgelsens formål

Undersøgelsen har til formål at etablere viden om, hvordan registrerede socialøkonomiske virksomheder indgår og anvendes i beskæftigelsesindsatsen i kommunerne, herunder særligt i den virksomhedsrettede indsats.

Definition og metode

Socialøkonomiske virksomheder sælger i udgangspunktet varer og ydelser på lige fod med ordinære virksomheder, men har et tydeligere socialt eller samfundsmæssigt formål med virksomhedens drift – det kan for eksempel være at få flere udsatte borgere i arbejde, reducere madspild, udvikle lokalsamfundet eller forbedre miljøet. De socialøkonomiske virksomheder bruger som hovedregel overskuddet på at støtte egne sociale formål eller bidrage til sociale formål i det omgivende samfund.

I analysen medtages der de virksomheder, som er registreret i Erhvervsstyrelsens database over socialøkonomiske virksomheder, og som dermed lever op til en række særlige krav. I september 2017 udgjorde denne pulje 234 registrerede socialøkonomiske virksomheder.

Socialøkonomi som begreb og virksomheder med et socialøkonomisk fokus kan dog ses i et bredere perspektiv. Flere analyser peger på, at der er flere socialøkonomiske virksomheder end de registrerede. Og at der også er en stor gruppe af virk-

somheder med et socialt formål, som kan være relevante for beskæftigelsesindsatsen. Der kan også anlægges endnu bredere perspektiv ved at omfatte virksomheder, der anslås at have en CSR-strategi og dermed har fokus på at tage et socialt ansvar. Det estimeres her, at dette gælder godt 120.000 virksomheder i Danmark (40 procent af det samlede antal virksomheder).

Undersøgelsen benytter sig af både kvantitative og kvalitative data. Det kvantitative datagrundlag består af relevante CVR-numre og tilhørende grundlæggende virksomhedsdata fra Erhvervsstyrelsens database over registrerede socialøkonomiske virksomheder samt registerdata på CPR-niveau rekvireret fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, herunder de fulde registre fra DREAM, plandata og eIndkomst.

Derudover er der foretaget to forskellige spørgeskemaundersøgelser:

- En spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets jobcentre
- En spørgeskemaundersøgelse blandt socialøkonomiske virksomheder, der er registreret i Erhvervsstyrelsens database over socialøkonomiske virksomheder.

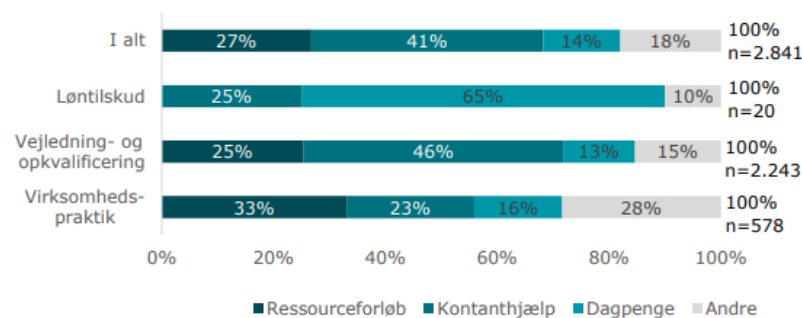
Spørgeskemaundersøgelserne er gennemført i november 2017

Undersøgelsens konklusioner

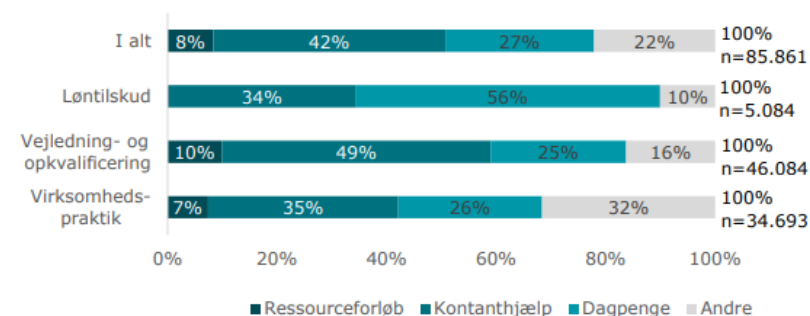
Primært vejlednings- og opkvalificeringsforløb

Undersøgelsen viser primært at kun et fåtal af socialøkonomiske virksomheder arbejder med beskæftigelsesindsats, og mange af disse kan sammenlignes med "anden aktør" virksomheder, fordi borgere i vejlednings- og opkvalificeringsforløb udgør en betydelig andel af borgere tilknyttet virksomhederne. I nogle virksomheder udgør andelen af borgere i vejlednings- og opkvalificeringsforløb helt op mod 70/80 pct.

(a). Virksomhedsrettet beskæftigelsesindsats kombineret med social ydelse, socialøkonomiske virksomheder (n=118 virksomheder, 2.841 observationer)

(b). Virksomhedsrettet beskæftigelsesindsats kombineret med social ydelse, ordinære virksomheder (n=152.671 virksomheder, 85.861 observationer)

Ovenstående figur viser at der er andelsmæssigt lidt flere registrerede socialøkonomiske virksomheder, der har borgere i virksomhedspraktik, end virksomheder, der har borgere i vejledning og opkvalificering.

Ikke økonomisk selvforsynende

Derimod kan kun en mindre andel af virksomhederne betragtes som reelle virksomheder, der er økonomisk selvforsynende, med derimod lever af kommunernes finansiering på lige vilkår med andre aktører, og som egentlig tilbyder virksomhedsrettede indsatser for de ledige borgere på lige fod med andre ordinære virksomheder.

Kommunerne arbejder i begrænset omfang strategisk eller systematisk med brugen af socialøkonomiske virksomheder

Blandt de 60 kommuner, der har besvaret surveyen, svarer 27 % (16 kommuner), at de har en strategi for anvendelse af socialøkonomiske virksomheder. Af de 16 kommuner, der har en strategi, er den i 4 kommuner konkret forankret i forvaltningen, mens der i de resterende er tale om en politisk strategi om brug af socialøkonomiske virksomheder. Også i det konkrete samarbejde varierer det, hvorvidt jobcentre er bevidste om, hvorvidt de anvender en ordinær eller en socialøkonomisk virksomhed i den virksomhedsrettede indsats. 49 procent svarer i meget høj eller høj grad, mens 28 procent svarer i nogen grad, og 23 procent svarer i mindre grad eller slet ikke.

Socialøkonomiske virksomheder har et positivt brand i kommunerne på trods af begrænset anvendelse til virksomhedsrettet indsats

De jobcentre, der har besvaret surveyen, vurderer generelt de socialøkonomiske virksomheders arbejde positivt på en række af de faktorer, som STARS opsamlinger af viden om progression i virksomhedsindsatsen peger på er vigtige. Særligt positivt vægtes, at virksomhederne har forståelse for borgernes udfordringer og tilrettelægger forløb, der tager hensyn til borgernes ressourcer og udfordringer (81 procent svarer i høj grad), og at de tager hensyn til borgerens ønsker og behov (73 procent svarer i høj grad). De registrerede socialøkonomiske virksomheder har således et positivt brand hos jobcentrene, i forhold til hvad de kan bidrage med i den virksomhedsrettede indsats på trods af, at anvendelsen af virksomhederne til virksomhedsrettet indsats er begrænset.

Der kan opnås progression efter at borgeren har været i et forløb hos et socialøkonomisk virksomheder

- Der skabes tillid mellem borgeren og virksomheden igennem den rigtige kontaktperson

Borgerens tillid til kontaktpersonen styrker virksomhedens mulighed for at tilpasse forløbet til borgerens behov og koordinere på vegne af borgeren. Dette styrker muligheden for, at borgerne bliver i forløbet og oplever fremgang, selvom de støder på udfordringer. Følgende tre punkter er centrale for, at borgerne oplever, at de har etableret en tillidsfuld relation til deres kontaktperson i virksomheden:

1. Borgerne oplever, at kontaktpersonen er interesseret i borgerens samlede situation.
2. Borgerne oplever, at kontaktpersonen uopfordret gør dem opmærksomme på deres støttebehov.
3. Borgeren oplever, at kontaktpersonen koordinerer med for eksempel jobcentret eller borgerens nærmeste leder.

- Arbejdspladsen er fleksibel

Borgerne har stort behov for en fleksibel hverdag, hvor arbejdsopgaverne kan tilpasses deres 'dagsform', og hvor det ikke italesættes negativt, når for eksempel arbejdstid og arbejdsopgaver ændres. Dette bevirker, at borgeren får ro til at fokusere på at arbejde med deres styrker og dermed opnår progression. Følgende to elementer er centrale for, at borgeren oplever fleksibilitet:

1. Borgeren kan træffe beslutning om/ændre på sin arbejdstid og arbejdsopgaver, uden at det påvirker virksomhedens produktion negativt.
2. Borgeren møder forståelse for ændrede planer med ingen/kort varsel.

- Borgeren føler sig accepteret på arbejdspladsen

Når virksomheden aktivt bidrager til, at medarbejderne accepterer hinanden, og der opstår et godt socialt miljø, øges sandsynligheden for progression. Følgende to elementer er centrale for, at borgeren føler sig accepteret:

1. Borgeren kan spejle sig i de øvrige medarbejdere og oplever, at det accepteres at have særlige behov.
2. Virksomheden har fokus på, at medarbejderne har et godt sammenhold ved at håndtere konflikter med det samme, og opfordrer medarbejderne til at løse opgaver sammen

- Der er fokus på borgerens styrker og kompetencer

Borgerne oplever, at der i løbet af deres sygdoms-/ledighedsforløb gennemgående har været fokus på deres udfordringer. Denne oplevelse står i kontrast til deres oplevelse i den socialøkonomiske virksomhed, hvor virksomhederne har vendt deres svagheder til styrker. Ved at fokusere på borgerens styrker og kompetencer øges sandsynligheden for progression. Følgende tre elementer er centrale for, at borgerne oplever fokus på deres styrker og kompetencer:

1. Virksomheden afdækker borgerens kompetencer i et afstemt tempo.
2. Virksomheden fokuserer og bygger videre på borgerens eksisterende styrker og kompetencer.
3. Virksomheden lader borgeren have stor medindflydelse på arbejdsopgaverne.